

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 — —
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám árak: 4

NAGYVÁRAD, július 11.

Amire nincs és amire van törvény.

Bizonyos dolog, kár is szót vesztegetni reá, hogy a sajtószabadság legértékesebb kincse egy haladni akaró országnak; de anélkül, hogy ez a szabadság legkevésbé is korlátozhatnák, mégis fenttarthatók, sőt fenn kell tartanunk bizonyos korlátokat, melyek nem a sajtószabadság terén, hanem a tisztesség határára vannak felállítva.

Elvégre is nem a szabad, hanem a szabad sajtó a cél, a kincs; a szabadság csak rozsa, vagy szenny, mely a kincshez a szennyes kézzel nyúlókról tapad.

Ha mélység szélére korlátot állítanak, senki sem beszél reakcióról, hanem hálás a gondosságért, mely a lezuhanástól megóvja.

A mi sajtószabadságunk bizonyos irányban korlátlan és pedig abban az irányban, mely felé lépni sem volna szabad önérzetes sajtónak, mely felé semmi sajtó nem léphet anélkül, hogy mérgezővé ne válnék.

Nálunk megeshetik, hogy támadás esetén nem közli a rektifikációt a támadó lap, hogy olyan kényes családi ügyeket zavar fel, a melynek nyilvánosságra hozatala nem közérdek, sőt erkölcsi tekintetből káros, hogy bűnöket, házasság-

törést, öngyilkosságot szép színben igyekeznek feltüntetni a sajtó és törvényhozó testületünk elfeledett s most sem tartja szükségesnek paragrafust hozni ez ellen.

Sőt átszívárogozik az ilyesmi a szomszédba is anélkül, hogy a megbotránkozásokon kívül valami egyebet is vonna maga után.

A Grazer Tagblatt legutóbbi számába a következő hirdetést lehetett közretenni:

»Boldogtalan katolikus házassági kötelékekből, melyeket erkölcsös módon még akkor sem lehet felbontani, ha ez osztrák törvények szerint történik, csak egy kényelmes út vezet ki: ha a házasság az új magyar törvények értelmében köttetik. Ezt azonban meg kell előznie a magyar állampolgárság megszerzésének, magyar fekvőbirtok vétele által. Akik erre reflektálnak, azoknak két birtokot ajánlunk német-protestáns vidéken, Stájerral határos egyik magyar vármegyében. A fekvőségek egyike luxus-birtok, a másik szanatoriumnak alkalmas.«

Ime, a magyar törvényhozás pellengetésre állítva.

Tehát, ha a házassági kötelékből erkölcsös módon még úgy sem lehet már szabadulni, ha osztrák törvények szerint fel is bontanák, ó akkor jöjj te erkölcsi pocsolya ide hozzánk, csak magyar állam-

polgárság kell, mit némi fekvőség megszerez és amit az osztrák törvényhozás még erkölcsi piszkot rajtad hagyott, a magyar törvény majd lemossa rólad.

Hát az az erkölcsi pocsolya hová folyik aztán, amit így mosogatnak más-hová, mint a mi törvényhozásunkra, mely így ultimatum remedium marad a másutt erkölcsösnek nem tekinthető viszonyok számára.

Konzekvens dolog biz ez, de nagyon szomorú, hogy nincs törvényünk a szabadság ellen, mely eltiporná, de van mellette, mely virágozni engedi.

P—y.

Az osztrák miniszterek Budapesten.

Thun gróf osztrák miniszterelnök és Dipauli báró osztrák kereskedelmi miniszter ma reggel Förster Emil dr. miniszteri tanácsos kíséretében ideérkeztek. Délelőtt 10 órakor Thun gróf osztrák miniszterelnök Széll Kálmán magyar miniszterelnököt lakásán meglátogatta.

Délután Thun gróf és Dipauli báró a magyar miniszterelnöki palotában Széll Kálmán miniszterelnökkel újra találkoznak. Ennek az összejövetelnek a célja korántsem a rég befejezett kiegyezési tárgyalások netaláni újabb folytatása, amint ezt a lapok emlegetik, hanem csak egy néhány fontosabb kiegyezési törvény, jelesen az Osztrák magyar bank alapszabályai életbeléptetése időpontjának megállapítása. Az osztrák miniszterek még ma este szándékoznak Bécsbe vissza utazni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gr. Bingbaum és br. Badarhegyi.

Írta: Hantke Emil.

Nem vagyok még világhírű férfi, de nem is vagyok már tucat ember.

Hosszas irodalmi működésem elismerését végre elnyertem a borostyánt, szerkesztője lettem a »Somorja és Vidéke« című, elsősorban szépirodalmi és csak azután társadalmi, közgazdasági és ismeretterjesztő hetilapnak.

Természetes, hogy bokros teendőim igen elfoglalják minden percemet. Most is egy nagy gazdasági kérdés tárgyalásába bocsátkoztam, mely már 5-ik folytatásban jelent meg: »Gyakorlati útmutatás az uborka termelésről« czímen.

Elhatároztam, hogy a legközelebbi számban befejezem a sorozatot és gőzerővel hozzá is látok, hogy ezt véghez vigyem.

Nyugodtan írok, míg egyszer csak nyílik az ajtó és belép Mihály, a szolga. Bosszusan ráförmedek:

— Már meg mi kell megint?

— Egy ur akar bejönni, de nagyon gyanúsán néz ki.

— Hisz megmondtam, hogy senkinek se vagyok itthon, hát mért nem zavartad el?

— Igen, de itt küldi a névjegyet is?

Már csupa kíváncsiságból is kezembe veszem a névjegyet. Meghökkenem. Hát hogya. Az egyik sarkára egy bárói czimer, a közepén

pedig a felirat: badarvölgyi és badarhegyi Badarvölgyi Nep. János báró.

A világosságát! Hisz ez nem mindennapi látogató.

— Tüstént ereszd be a báró urat!

Egy pillanat és a badarvölgyi és badarhegyi báró belépett.

Méltóságos állásba vágtam magam és mintegy 45 foknyi szögben meghajolva, fesszen üdvözöltem a mágnást.

A báró ur arisztokratikus hányivetiséggel állt meg az ajtó előtt és könnyed fejbiczenés után lassu mozdulatokkal nézett körül a szobában.

Mióta Somorjára kerültem, ritkán van alkalom mágnásokkal érintkezni. Gondoltam tehát magamban, hogy míg körülnéz a szobámban, én végig nézem ő méltóságát.

Első sorban is atilláján akadt meg tekintetem, melynek zsinórfjai szégyenkedve zsugorodtak össze, míg selyemnek tetsző bélése nem éppen rongyosan, de foszlányokban fityegtek ki. Jobb időket is élt lakkeszimájából pedig kecses lábának annyi bütyke látszott ki, ahány gomb volt bárói koronáján. Ő maga mintegy 40—60 év körül lehetett. Arcza, kékes-vörös orrával és veres erekkel behálózott szemeiről ítélve, mágnás szenvedélyekre mutatott.

Eppen egy időre végeztük be vizsgálódásunkat. A báró felém tart, újra egy könnyed fejbiczenés és 45 foknyi szöghajlás után kezét nyújtja nekem.

Meghatva szorítottam meg és szókkal ki-

náltam meg, Ő azonban nem fogadta el, hanem világfájdalmas tekintettel egyenesen szemem közé nézett.

— Znajü polszki?

— Nagyon sajnálom báró ur, de lengyelül nye poz volim.

— Perlato signore redattore Italiano?

— Csak annyit, hogy: Santa Lucia!

— Ergo loquitur latine?

— Valamikor! De a magyar irodalomra adván magamat, egész kijöttem ezen classikus nyelv gyakorlásából.

— Át nem beszél az ur spanyolul, oroszul, németül, angolul, dánul, francziául vagy török nyelven?

— Már ezek közül inkább!

— Na látja uram én mindezen nyelveken beszélek. Ezt pedig nem azért mondom, hogy lássa milyen a műveltségem. Ami egyébiránt nem is csoda. Mert tudja meg uram, hogy anyám német grófné, nagyanyám oláh bojárné, nagyapám francia marquis és csak apám volt magyar báró. Elvárom különben, hogy szavaimban ne kételkedjenek, de mégis önnek okmányaimat is megmutatom.

Már ekkor kezdtem töprengeni, hogy mi akar itt lenni? A báró kivett zsebéből egy csomó valamit, amelyről hosszab fejtegetés után kisütöttem, hogy valamikor iratcsomó lehetett.

— De báró ur, csak feltételez annyit rólam, hogy hiszek szavaiban . . .

— Ezt a választ el is vártam öntől. Látom, hogy igazi gentlemannel van dolgom.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, július 11.

Az elnök: *Károlyi* Tibor gróf.

A főrendiház mai ülése iránt a főrendek csekély érdeklődést mutattak. A kath. klérust egyedül *Császka* György képviselte, a románok ellenben teljes számban megjelentek.

Kautz Gyula bankormányzó az utolsó padok egyikében egymaga foglalt helyet. *Wekerle* Latkóczyval polemizált, míg gróf *Festetics* Tasziló élénk beszélgetésbe elegyedett gróf *Csekonics* Endrével.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán, *Lukács* László, *Josipovich* Géza, *Flósz* Sándor, *Hegedüs* Sándor és *Darányi* Ignác.

A napirenden harminczhárom tárgy van, ezek között a kiegyezési javaslatok egész komplexuma.

Gróf *Károlyi* Tibor temérdek előterjesztésekkel kezdte az ülést.

A napirend első tárgya *bizottsági tagok választása*. A főrendek a Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt létesítendő pénzügyi egyezmény előkészítésére kiküldött bizottságba megválasztották *Samassa* József egri érseket, *Majthényi* László bárót, *Pallavicini* Ede őrgrótot és *Zichy* Nándor grótot. A közjogi és törvénykezési bizottságba *Bogdanovics* Lucziant, a szent-endrei püspököt; a gazdasági bizottságba *Berevács* Endrét; a kir. és országos legfelsőbb fegyelmi bíróságba *Latinovics* Jánost rendes tagnak, *Horváth* Lajost póttagnak.

A mentelmi bizottság jelentése alapján kiadták *Kemény* Árpád bárót a budapesti büntető járásbírósnak, *Szalavszky* Gyulát a budapesti, *Laszkary* Gyulát a balassa-gyarmati büntető törvényszéknek.

A kiegyezés javaslatai.

Zichy Nándor: Régi hiva a vámközösségnek; e mellett a jelen javaslatokat gazdaságilag és közjogilag előnyösnek tartja. De ezzel a

törvénnyel nincs teljesítve az országok köteleltsége a kiengesztelésnek meg kell történnie erkölcsi részben is, morális téren is.

Prónay Dezső báró: Előismerését fejezi ki a kormánynak, hogy a múlt napok válságos idejében megmentette az országot. Maguk a javaslatok a vámközösséget szolgálják. Valósággal úgy látszik, mintha Ausztria és Magyarország gazdasági dolgokban egymásra volna utalva. De ebben a viszonyban Magyarország kénytelen nélkülözni az ipart, a mivel minden fejlettebb európai állam rendelkezik. Azonban nekünk még küzdenünk kell Ausztriának mesterségesen támogatott iparával is. Hazánknak az önálló gazdaságra való jogát a jelen javaslat a 67-es törvénynek megfelelőleg kidomborítja, igaz csak elméletben. A viszonyosság hiányzik a törvényből alakilag s nincs biztosíték arra, hogy Ausztriában törvénnyel biztosítják a megállapodásokat. Sőt alapos kétség van arra, hogy ez megtörténjen. Ma fennálló törvényeink is engednek önállóságot és függetlenséget az országnak. Ezt teljes mértékben meg kell szerezni s meg kell csinálni, természetesen előkészületek után, az önálló vámterület. Mért kellett kiterjeszteni a határidőket? Erre nem kapott még fölvilágosítást. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök a vitát bezárja.

Szell Kálmán kormányelnök: A javaslatok nem csak az 1867. évi XII. t. cz. értelmében szerkesztettek meg, hanem a 68. §. rendelkezéseit újabb törvényes tekintélyre emelték a javaslatok. A viszonyosság is megvan. A sokat emlegetett 14. §. az osztrák alkotmány kiegészítő része. Ha az osztrák kormány e szerint jár el, akkor nem lehet azt mondani, hogy nem alkotmányosan jár el. Maga is vallja, hogy az országnak joga van az önálló vámterületre, de csak akkor éljen az ország ezzel a jogával, ha a nemzet törvényhozásának minden faktora ezt jónak tartja. Tartsuk fenn ezt egyelőre visszavonulási vonalnak. De az önálló vámterület felállításával is egyezkedésre kellene lépünk s ez is kompromisszum volna, a melyben meg kell alkudnunk. A jelen javas-

latoknál az a kérdés merül fel, a mit *Zichy* Nándor állított fel: meg van-e védve bennük az ország minden gazdasági érdeke? Azt tartja, a mit *Zichy* Nándor: meg van. Ezért is kéri elfogadásukat. (Éljenzés). Abban igaza van *Prónay* bárónak, hogy nélkülözzük a fejlett ipart. De a jelen javaslatok alapján is megszerezhetjük, ha az önálló vámterület alapján jobban tehetünk is meg. A változás vihart hozna s ettől óvjuk a magyar gazdasági életet, bár jól tudja, hogy a magyar ezt elbirná. A javaslatokban nincsenek meg az önállóság minden előnyei, de nincsenek meg minden hátrányai sem. A határidők megállapításánál arra törekedett, hogy a vámszövetség lejártá összeessék a külföldi szerződések lejártával, valamint a bank szabadalmának lejártával is. Nem szabad megfelekedni az autonóm vámtarifa kidolgozására vonatkozó törvényes utasítás vivmányáról sem. Kéri a javaslatok elfogadását. (Élénk éljenzés).

A főrendiház *Prónay* kivételével elfogadta a javaslatokat.

Egyetlen felszólalás sem volt.

Végül *Császka* György kalocsai érsek kérte az elnököt, hogy a király születése napján a főrendek érzelmét és hódolatát tolmácsolja ő Felsőge előtt.

A Petőfi-ünnep.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 11.

▲ Petőfi-társaság tagjai ma délelőtt az Akadémiában ismét értekezletet tartottak, amelyen egyrészt néhány eszmét vetettek föl a Petőfi-ház létesítése dolgában, másrészt pedig közvetlenül megállapították a segesvári Petőfi-ünnep programját.

Az ülésen *Bartók* Lajos elnököl, maga az elnök: *Jókai* Mór, a tagok sorában foglalt helyet. Mint vendégek megjelentek: *Madarász* József orszgy. képviselő, *Véski* József az Ujságírók Egyesületének elnöke és *Zseny* József a Nemzeti Szövetség képviselője.

Evvél az iratok újra elmélyedtek az atilla belsejében.

(Na most mi lesz?)

A báró néz rám. én a báróra. Végre is folytattam a félbeszakadt diskurzust.

— Mind ez igen szép báró ur; de én az igazat megvalva...

— Mondja csak ki bátran! Nem tudja, hogy mit akarok? Hm. Elég baj az. Azt csak beláthatja, hogy ily származásu ember mint én, nem vetemedhetik koldulásra...

— (Szt Isten, ez koldulni jött!) De hát a rokonok?

— A rokonok? Eh hagyja őket! Látszik, hogy nem tudja, miszerint családunkat a nyomor és szerencsétlenség az örménybe sodorta.

— Báró ur — szóltam lesujtva és zsebembe nyúlva. Teljesen átérzem helyzetét. Ha meg nem sértem evvel a csekéllyel... s a kezébe csusztattam 3 forintot, remélve, hogy lerázhatom a nyakamról.

— Ha-ha-ha! — nevetett fel a báró tenyerén tartva és fitymálva nézegetve az én 3 forintjaimat — hát ez a felebaráti szeretet? Különben a mai nemzedék mit ért az ősök nagy híréhez? ... de már akkor a 3 forintnyi könnyedséggel eltűnt a zseb rejtékében.

A báró most már lejjebb eresztette a hangját. Hatalmas gesztikulációk közt kezdett nekem a nyomorról beszélni, hogy mi mindenre képes az vinni az embert.

Megjegyzendő, hogy én íróasztalomon igazi és utánczolt fegyverneműeket tartok. Részint levél nyomtatól, részint diszül.

Amint az én báróm folyton beszéve a

nyomorról oda ért, hogy mi mindenre képes az vinni az embert, egyszerre csak fölkapja asztalomról az egyik pisztolyt s azzal folytonosan felém hadonászott úgy, hogy a csöve mindig a fejemnek irányult.

Eleinte csak tűnődtem, hogy hülye ez, vagy szentelen? De később beláttam, hogy nem más, mint tizenhárompróbas — gazember. Erre aztán a kezembe vettem egy tört, mit papírvágásra használok és egész hidegen jegyzem meg:

— Báró ur! Hallja! Az a pisztoly nincs meg töltve. Bármire vigye is az embert a nyomorúság, az bizonyos, hogy avval a pisztollyal sem engem, sem önmagát meg nem löheti.

— Ha-ha-ha! Maga igazán kedélyes egy ember — szólt ő méltósága. — De nem zavarom tovább — s egy könnyed arisztokratikus fejbőlintás után kilépett szobámból.

Egyedül lévén egész különös hangulatok kezdtek bensőmben fészket verni, de gondolatom mégis oda vezetett, hogy egy zavart elméjű szerencsétlen teremést ajándékoztam meg 3 forintjaimmal.

Már akartam tovább dolgozni, mikor nylik az ajtó és jön be a feleségem.

— Hát te mit keressz itt?

— A pénzemet! Ugy-e hogy nálad volt *Bingbaum* gróf?

— Kicsoda?

— Gróf *Bingbaum*! Egy hete volt nálam és előadta, hogy szegény huga, aki velem nevetkedett fel benn a záróban, szorult helyzetben van. De mivel csak hozzám van bizalma, kért tőlem 5 forintot kölcsön.

Rögtön világos lett előttem minden és elkezdtem kacagni torkomszakadtából.

— Hát te meg bolondultál? Jobb lesz, ha ide adod az 5 forintomat, mert úgy mondta, hogy mára megfogja hozni. Nyilván nem talált odahaza, mert a piacon voltam és azért hozta el nekem. Na ne kacagj hát annyit, hanem add ide!

— Ha-ha-ha! folytattam tovább. Ez már aztán az óriási gazemberség!

— Micsoda! Amért a pénzemet kérem? Na még ilyet nem hallottam!

— Dehogya a! Ez az ember volt nálad is?

— Igen!

— Nahát akkor becsapott mind a kettőnk, de csunyan.

— A *Bingbaum* gróf?

— Igen a *Badarhegyi* báró!

— Jaj beszélj már világosan, mert egy szót sem értek az egészből.

Végre megmagyaráztam a nőnek is, hogy szedtek rá bennünket.

Nőm utánna akart rohanni, de már azt mégsem engedtem. Csillapítani próbáltam felizgatott hangulatát, amit el is értem, mert pár perc múlva ketten kacagtunk a szobában.

Mondhatom ilyen jól rég nem kacagtunk. Megért 8 forintot!

A bárót is engedtem utjára, nem szóltam senkinek semmit. Hiába szélhámoságban is tudom méltányolni, ha valaki ily nagy rekordot ér el. Nőm ugyan avval vág vissza, hogy ezt csak azért teszem, mert nem akarom magam kinevetetni.

Bartók Lajos üdvözlőlvén a megjelenteket, bejelentette hogy *Zsilinszky* Mihály államtitkár megkérte őt, értesíteni az ülés lefolyásáról.

Jókai örömet fejezte ki azon, hogy még részt vehet ezen az ünnepen. Mintán a Petőfi-házról mondott egyet-mást. Szerinte görög stílusban kellene a házat létesíteni s meg kellene kérni a fővárost, adjon telket erre a czélra. Legalkalmasabbnak tartaná a Petőfi-szobor mögötti térséget. Indítványozza, hogy 2 tag járjon közbe a fővárosnál. Azután az ünnepségekről beszélt. *Mezőberényben* 30-án kellene megtartani az ünnepet. Itt töltötte Petőfi az utolsó éjszakáját egy kis házban. Tudomása szerint e ház padlása alá rejtette el Petőfi az ő irásait. Ajánlja, hogy a társaság ásassa fel azt a helyet. A tulajdonképeni ünnepnek Segesvározt kell lefolynia, a harcmezőn, a hol Petőfi elesett. Budapesten is lesz ünnepség a szobor előtt s este a színházban, a hol az ő e czélra írt Apotheozisát fogják előadni. Sajnálatára aggkora gátolja, hogy a segesvári ünnepen résztvehessen, de itt a fővárosban kiveszi részét az ünnepségből.

Bartók Lajos a Petőfi-ház helyét esetleg az Erzsébeti kiosk térségét is alkalmasnak találja. Ami a fővárossal való érintkezést illeti, erről majd később határoznak.

Miután Jókai bemutatta gyönyörű Apotheozisát, a társaság nagyjában megállapította az ünnepség programját.

K.-Körösön Pósa Lajos, Mezőberényben *Abesi* Lajos fogja képviselni a társaságot. *Segesvárra* szombaton este külön vonat indul, mely reggelre érkezik oda. A csatái ünnep 11 órakor kezdődik. Bartók fogja a megnyitó beszédet tartani, azután *E. Kovács* Gyula szavalja Jókai Apotheozisát, *Endrődy Sándor*, *Makai Emil*, *Pósa Lajos*, *Papp Zoltán* verseket olvasnak, míg *Bársony István* és *Rákosi Viktor* valami allagorikus prózai dolgot fognak bemutatni, közben pedig az odaváló csárdába előadja *id. Ábrányi Kornél* Petőfi dalai című ciklusát. Azután leteszik koszorúikat: az országgyűlés, a kormány, a vármegye, Segesvár városa, az Akadémia, a Kisfaludy társaság, a két irói kör, a Nemzeti szövetség stb. Ez a program persze még nem végleges. Az ünnepségre néhány ezer székel is bevonul Segesvárra. Az ünnepélyre külön meghívják *Emich* Gusztávot is, Petőfi műveinek első kiadóját.

Nagyvárad közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap délután tartja Nagyvárad város törvényhatósága rendes közgyűlését.

Rác Mihály, a város pennája elég sok ügyet hozott össze a tárgysorozatba, kiválóbb fontosságú azonban alig akad közte s így nagyobb vitára, vagy tömegesebb felszólalásra alig van kilátás, ha csak meg nem indul az indítványok, vagy interpellációk áradata.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi július hó 13-án, esetleg következő napján, mindenkor d. u. 3 órakor, a városház tanácsstermében kezdődő közgyűlésében következő ügyek tárgyalatnak:

1. Polgármesteri havi jelentés.

2. A m. kir. belügyminiszter ur leirata a központi temető rendezéséről alkotott szabályrendelet tárgyában.

3. U. annak leirata a községi iskolákat érdeklő számlák tanács felülvizsgálat nélkül való kifizetéséről hozott közgyűlési határozat megsemmisítése tárgyában.

4. U. annak leirata a köztelek, parkok gondozására nézve a lövészetekkel kötött szerződés jóváhagyásának megtagadása iránt.

5. A kereskedelmi miniszter ur értesítése *Gyurkovits* Kornél kir. főmérnök áthelyezése s helyébe *Kikindai Gyula* kir. főmérnök kinevezése tárgyában.

6. Tanácsi előterjesztés a *Mandel Adolf* építkezésével kapcsolatos köztér átengedés ügyben.

7. A tanács javaslata a városligethez vezető ut megnyitása s ezzel kapcsolatos köztér vételi ügyek s a városligetnek gyermek játszóhelyül leendő berendezése iránt.

8. Ugyanannak jelentése a színház és bazar-épület építési felügyelő bizottságának megválasztása iránt.

9. Ugyanannak előterjesztése az anyag és gyeplő szedésre vonatkozólag alkotott szabályrendelet tárgyában.

10. Ugyanannak előterjesztése az olasz-íriu-iskola 5-6 osztályának felállítása folytán szükséges tanítói és szolgálai állás rendszeresítése iránt.

11. Ugyanannak javaslata *Matkó Béla* ipariskolai segédtanár 5-öd éves korpótléka tárgyában.

12. Ugyanannak előterjesztése az ipariskolai hitoktatók díjazás iránti kérvényükre vonatkozólag.

13. U. annak előterjesztése a vállalati munkák kiadása iránt kötetendő, valamint adásvételi és bérleti szerződések kiállítás költségeinek megtérítése tárgyában alkotott szabályrendeletre vonatkozólag.

14. U. annak előterjesztése a honvéd-hadapród iskolai alapítványi helyekre leendő ajánlás tárgyában.

15. U. annak jelentése az utcai jelző és házsámplék elkészítése s megóvása felett alkotandó szabályrendelet tárgyában.

16. *Nemes Károly* és fia fatelep bérletére vonatkozó szerződése.

17. *Oláh Ferencz* sertés-hizlaló telepre vonatkozó szerződése.

18. *Tinkó János* földbérleti szerződése.

19. *Izsák Izidor* és társai földbérlet átruházási kérvényére vonatkozó jelentés.

20. *Jung Ferencz* boltbérletének albérletbe való adására vonatkozó előterjesztés.

21. A községi iskolaszék 1899/1900. tanévre vonatkozó költség előirányzata.

22. A polgármester a számonkérőszék üléséről felvett jegyzőkönyvet betervezt.

23. U. az a *Knapp-féle* téglagyár előtti kőpárhuzammű költségeinek viselése valamint építésének engedélyezése tárgyában kelt határozatát bemutatja.

24. Szabadság-idő engedélyezés iránti kérvény: *Rác Mihály* főjegyzőnek, *Dr. Berkovits Miklós* tiszti orvosnak, *Szűts Dezső* aljegyzőnek, *Molnár János* fogalmazónak, *Nemes Jenő* alszámvevőnek, *Urbanovszky Lajos* irodatisztnak, *Szabó Gábor* rendőrbiztosnak, *Diekker Illés* pénztári tisztnek.

25. *Weinstock Armin* egyetemes orvostudori oklevele.

26. *Ifj. Csáthó Jánosné* szülésznői oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácsstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon, 1899. július 11.

Rác Mihály
főjegyző.

Fiume pusztulása.

Előre is kijelentem, hogy ezt az elégiát nem *Mayländer* írja, csak szerény magam s nem is arról a *Fiuméről* szól, hol a tenger csendes, a czápa kaesa s a polgármester emberevő szokott lenni, hanem a mi saját külön *Fiuménkről*, mely nem lesz, de volt és a viszonyokhoz képest elég soká volt.

Mayländer nagy fába vágta a fejszét, mikor Magyarországgal kikötött és belé is tört — a polgármester ur *Bulyovszky* sem kisebb fát mozdított míg a *Fiume* kérdésig jutott, de *Fiume* tört belé mégis.

Ma már a *Fiume* helyén csak romhalmaz áll, mely felett tót *Máriusok* lógatják le lábukat s a

romok körül csak egy plakát emelkedik fel, mely szerint:

OLCSKA ANYAGOK
F A , T É G L A , S T B .
ELADÓK!

Fára nincs szükségem nyárra, a téglák üzlet nehéz rizikóval jár, hanem a stb-ben akadhat valami, aminek hasznát vehetném.

Utána jártam hát, hogy mi akad az olcska stb. között, aminek értéke volna s a következő statisztikát sikerült össze állitanom:

1. Egy szekér rőpirát, melyben lépések szerint van kiszámítva a távolság a Fő-utca és a nagypiac között.

Elfogott a részvét a rőpiró ur iránt, hogy Uram Isten mennyi tyukszemét kapott ez, míg e távolságot le lépte! és persze nem vettem meg a fölös számú műveket. Hagy maradjon az utókornak.

2. 999,999 tervrajz a leendő állandó színházról. Van közté olyan is, mely szerint kerekében épülne a színház és páros napokon a Bémer-térre, páratlanokon a Nagypiacra lehetne gördíteni.

Tekintettel arra, hogy éppen a milliomodik teret változtatja most a tanács, jobb lesz várni, míg kissé felgyülemlik e esinos képkiállítás.

3. *Rendes Vilmos* és társainak reményei. Ezen hervadt ágakat *Rimanóczy* főkénté az ojtani igyekszik a fát a kompli fájába s így nem eladók.

4. Uraságoktól levett viccek az állandó színházról. Akad köztük használható is, de a t. cz. publikum már csak őrmesterektől lefelé használhatja megbotránkozás nélkül.

5. Ötven vagon terv és cikik a színház ügy érdekében és ellene. Ez még nem teljes. Várják még a jó nevű *Veiszlovits-czég* apellátója visszakerkezik a minisztertől, hogy mint illik a díszetkezési intézet ügye legyen a szemfedő az egészen.

Itt még nincs vége a stb-nek, de vége a papirosomnak.

Summa, summarum ötven év lomjárt nem igen kapunk pénzt, pedig olyan tömeg, hogy fellehetne építeni belőle a színházat a Bémer-tére is a nagypiacz tére is egyet. *Köby.*

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Július 13. Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának gyűlése d. u. 3 órakor.

* Winterhalter kanonok a piaristáknak.

A megboldogult *Winterhalter* Antal pápai prelátus kanonok értékes könyvtára nagy-károlyi piaristáknak ajándékozta. A legtöbb szent atya és igen sok híres középkori teológus műve meg van e gyűjteményben. Így sz. Ágoston, Bernard, Ambrozius, Ignác, Lactantius, Gergely, Leó, Athanáz, Hilarius, Nagy Károly, Albinus, Anselmus, Chrysologus, Chrysosthomus, Cyprianus, Methodus, Tertulianus, Hugo, Isidorus összes műve. Hepp, Alzog, Balics, Robicsek egyháztörténelme, ezenkívül igen sok elmélkedés, egyházi beszéd, kezdve Pázmánytól Nógállig. Winterhalter Antal nagy-károlyi születésű volt, a piaristáknál nevelkedett, ezért emlékezett meg végrendeletében a piaristákról, a gimnáziumról és N.-Károly város szegényeiről.

* **A kalocsai érsek jubileuma.** Megirtuk, hogy e hó 19-én lesz dr. Császka György kalocsai érsek püspökké szentelésének negyedszázados jubileuma. A jubileumot a kalocsai papság s a székes püspökség papjai nagy ünnepséggel akarták megülni. Az érsek azonban elutasított magát minden ünnepségtől és a jubileum napját dr. *Várossy* Gyula kalocsai kanonok és dr. *Zundl* Péter, az érseki iroda igazgatója társaságában, *Mária-Czellen* fogja eltölteni. Az érsek elhatározását körlevélben tudatta *Majorossy* János vikárius a kalocsai érsekség papjaival. Egyben elrendeli, hogy

egyháziilag annál inkább megüljék a jubileum napját.

*** Erzsébet királyné siremléke.** A magyar nők a múlt évben tudvalevőleg széles körű mozgalmat indítottak, hogy az elhunyt **Erzsébet** királyné koporsójára szeretetük és kegyeletük jeléül érczoszort helyezhessenek. A királyi engedély kieszközölése után a hölgybizottság **Zala** György szobrászt bízta meg a koszoru mintázásával. Zala ez ügyben több ízben járt az udvarnál s végre engedélyt nyert arra, hogy koszoru helyett valószínűsítő siremléket állíthasson a királyné szarkofágja mellé. Az emlékérgyben már teljesen elkészült s a bányakódó fájdalmas Szűzet ábrázolja, amint a királyné sírkövetére hajlik. A kereszt egyik felén dus babér lomb van, a másik felén palmaág. A kereszt előtt van a térdeplő és rajta nyitott imakönyv, melyben a királyné imádsága van vésvé. Az egész emlékmű amilyen szép épp oly meghiúsult. Nemsokára bronzba öntik s úgy helyezik el a királyné és Rudolf trónörökös koporsói közé. Érdekes, hogy a Habsburgok ősi temetkező helyén, a kapuczinusok templomában ez lesz az első siremlék és szobormű.

*** Kinevezés.** A m. kir. igazságügy miniszter **Chrorán** Dénes miskolci kir. törvényszéki segéd-televőnyvezetőt a belényesi járásbírsághoz televőnyvezetővé kinevezte.

*** A városi főügyész dotációja.** Az általános fizetés-jávitásnál a városi főügyész fizetését a régi összegben hagyták meg, ami semmikép sincs arányban azzal a kvalifikációval, amelyet a főügyésztől megkívánunk, sem az a fontos és terhes teendővel, amelyen a főügyész hivatal viselésével jár. Ezen akként akart a város segíteni, hogy szabályrendeletet készítetett, amely szerint a főügyész által készített vállalati szerződések után bizonyos százalékot szedhessen. A miniszter azonban csak úgy hagyta jóvá ezen szabályrendeletet, hogy a szerződésekért befolyó összegek a városi pénztárba folyjanak be. Ezáltal azonban a tulajdonképeni cél: a főügyész szerény dotációja emeltesse. A városi tanács most olyan javaslattal megy a közgyűlés elé, hogy a szerződések után járó összegek a városi pénztárba utaltassanak s évenként onné utalják ki a főügyésznek a begyűlt összeget.

*** Felügyelő bizottság a színház építésére.** Mint minden nagyobb építkezésnél, szükséges, hogy a bazar és színház épületek emelésénél is közreműködjen egy bizottság s felügyeletet gyakoroljon a monumentális épületek elkészítésénél. A felügyelő-bizottságot a csütörtöki közgyűlés fogja megválasztani. A tanács javasolja, miszerint a bizottság elnöke a polgármester, akadályoztatása esetén a gazdasági tanácsos legyen, tagjai pedig: Kikinday Gyula kir. főmérnök, Száhländer Károly, Bozóky Béla, Pekanovits Imre, dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, dr. Dőry Ferencz, Huzella Gyula, Szokoly Tamás, dr. Radó Ignác, Dú László, ifj. Rimler Károly, Komlóssy József, Busch Dávid, dr. Baróthy Ákos, Bordé Ferencz, Hege dús Géza, Csordacsics Ferencz; ez utóbbi lesz a bizottság jegyzője.

*** Panasz a telefon csinálók ellen.** A telefon hálózat központjának áthelyezését a biharmegyei bank épületéből az olaszai főposta épületébe most vették folyamatba. E végből egész sereg munkás dolgozik a háztetőkn. Több házigazdától vettük azon panaszt, hogy a munkások nem a legkíméletesebben bánnak el a foglalkozásuk körül úgy a lakókkal, valamint a házigazdákkal. Felhívjuk e panaszra az illetékes körök figyelmét.

*** A köztemetőkről szóló szabályrendelet.** A köztemetőkről alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter azért nem hagyta jóvá, mert

abban a bizottság határozati, jobban mondvábüntető határozati joggal volt felruházva, pedig a bizottságnak csak felügyeleti joga lehet. A városi tanács akként módosította a szabályrendelet kifogásolt részét, hogy a büntető határozati jog a városi tanácsot illesse. Ilyen javaslattal terjesztik a holnapi közgyűlés elé.

*** Gyanus halál.** Élesdről jelentí egy szűkszavu távirat, hogy Oláh-Kakucsón **Kazára** Jánosné gyanus körülmények között elhunyt, hiedelmes az, hogy megfojtották. A rendőri boncsolása ma d. e. 9 órákor fog végebe menni Oláh-Kakucsón.

*** Alapítványi hely betöltése.** A honvéd hadapród iskolában Nagyváros városát által tett s a jövő tanévre megüresedett alapítványi helyre elég számú pályázat érkezett be a polgármesterhez. A pályázókat a következő sorrenddel ajánlja a holnapi közgyűlésnek: I. helyen **Jabloneczky** Emil gyermekét és **Csanády** Ákos fiát; II. helyen **Kollmann** Dezsőt; III. helyen **Lázár** Márton fiát és a IV. helyen néh. **Angyalffy** Arisztid fiát.

*** Csak azért is.** Nagyváros város közgyűlése elhatározta, hogy a város összes sétatereit és utcáit ültetvényeit a Rédey-kerti felügyelő-bizottság gondozására bízta, s ezért a lövészegyletnek évi 6000 frtot fizet. **Szokoly** Tamás törvényhatósági bizottsági tag felebbezést nem hagyta jóvá s azt feloldotta. A városi tanács azonban, tekintettel arra, hogy már 1500 frtot ki is fizetett, erre a célra városi pénztár oly irányú javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, miszerint újból írjon fel a közgyűlés elé, miszerint újból írjon fel a közgyűlés a miniszterhez s kérje a szerződés jóváhagyását.

*** Felhőszakadás.** Hétfőn délután 2 óra körül — mint tudósítónk írja — Mező-Sass községben oly iszonyú felhőszakadás volt, mely tönkre tett minden, eddig oly szép reményekre jogosító termést. A mintegy negyed óráig tartó elementaris esőzuhag után a község igen szálnalmas képet nyújtott. A víz mint egy sik tegeborított el mindent, behatolva nem csak az alsóbb részen fekvő házakba, de még a község legmagasabb fekvő részén sem lehetett egy talpalatnyi földfelületet látni. Az aratást is, természetesen, hogy abba kellett hagyni, mert úgy a kékbe rakott, mind a még le nem aratott buza víz alatt áll.

*** Változás a fürdői vonatok menetrendjében.** A Nagypiaczról—Püspökfürdőbe és Félix-fürdőbe eddig minden vasár- és ünnepnapokon délutáni 1 óra 05 pkor indított, — továbbá Félix-fürdőből d. u. 1 óra 51 pkor, Püspökfürdőből d. u. 2 óra 3 pkor — a Nagypiaczra közlekedett személyszállító vonatok f. hó 16-tól kezdve megszüntettettek: helyébe forgalomba helyeztetnek a következő vonatok: Vasár- és ünnepnapokon: kifelé: Nagypiaczról indul d. e. 11 óra 34 pkor. Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12 óra 8 pkor. Félix-fürdőbe d. u. 12 óra 18 pkor. Befelé Félix-fürdőből indul d. u. 12 óra 20 pkor. Püspökfürdőből indul d. u. 12 óra 32 pkor. Nagypiaczra érkezik 1 óra 20 pkor. — Megjegyezzük, hogy a község között azért sok a panasz, hogy délután 4 órákor közlekedik a fürdőkbe vonat, holott mint tavaly, célszerűbb lenne, ha 5 óra tájban indulna egy vonat Váradról. Négy óra még jókor, hat óra pedig, mikor a másik vonat megy, már késő.

*** A vámok ellenőrzése.** A vámok kezelését ellenőrző bizottság néhány tagja tegnap ülésre jött össze a város házában, azonban nem tartották meg az ülést, mivel kevés számú tag jelent meg. **Bordé** Ferencz kérte, hogy a bizottság tárgyalásától eltekintve, a Balogh Dóme által újabban beterjesztett panaszok és vádak tétessenek át a kir. ügyészséghez, hogy ha visszatelesek igaznak, az illető vámosok megbün-

tettessenek. Azonban ezt mellőzték s kérték a polgármestert, hogy a szabályrendeletben megszabott eljárást I. fokban keresztül vigye s ennek eredményét közölje a bizottsággal a jövő héten tartandó ülésen.

*** Vasutasok kinevezése.** A vasutasoknak a tavasszal jött meg rég várt előléptetés. Most ismét közlik a július 1-től számítottan kinevezettek. Ezek közül bennünket a következők érdekelnek közelebbről: **Zomborly** György (Rév.) **Bójthe** Albert (V.-Velenczén,) **Szwarcz** Jenő (Nagyvárad.) **Drázler** Alfréd (Élesd.) hivatalnok gyakornokok és **Erős** Engelm Vilmos állomás előljáró hivatalnokká neveztettek ki, **Czerny** Ottokár János (Nagyvárad) pedig számtisztté lett kinevezve.

*** Biharfüred vendégei.** Biharmegye kies klimatikus fürdőhelyén **Biharfüreden** már javában áll a szezon s az üdülők szép számmal keresik fel a vármegyének ezt a vadregényes pontját. Az idén nagyobb építkezések és átalakítások is történtek, ami bizonyára nagyban fogja emelni a fürdővendégek számát. — A múlt héten a következők tartózkodtak Biharfüreden:

Reiber Henrik m. kir. mérnök Budapestről, Katona Andor postatiszt és neje Budapestről, Nyisztor Alajos dr. törvényszéki bíró Békés-Gyuláról, Shenfeld Géza könyvelő Aradról, Tóbiás Miklós püspöki uradalmi főerdész, Hamiesku Aladar erdősz Belényesről, Sterba Dezső vasúti főmérnök Deésről, Politzer Viktor fakereskedő Belényesről, Oláh Ferencz Mesiádról, Vass Antal magánzó Karczagról, Tóth Ferencz földbirtokos Lippáról, Erdei István nagykereskedő Temesvárról, Fehér Gábor magánzó Kolozsvárról, Gyulai István utazó Kisujszállásról, Barna Ferencz hivatalnok Szamosujvárról, Tóth Károly földbirtokos K.-Szent-Miklósról.

*** Tanító-allás rendszeresítése.** A Nagyvárosi községi elemi iskolánál hiányzik a törvényben előírt 5. és 6. osztály, miért is a 12. életévét még nem töltött gyermekek egy része a 4. elemi osztály elvégzése után olyan tömegesen tódul a polgári iskolába, hogy itt parallel osztályokat kell felállítani. A kir. tanfelügyelő sürgetésére most a második iskolánál állítják fel az V. és VI. osztályt. Eddig a v.-velencei iskolánál volt a két összevont osztály rendszeresítve, most pedig a korona helyére épített elemi fiiskolánál léptetik életbe összevonva az V. és VI. osztályt. A rendszeresítendő új tanítói állásra 2100 korona, a szolgál díjazására 600 korona már fel is van véve a jövő tanévre az iskolaszék költségvetésébe. Kérni fogja a városi tanács a közgyűlést, hogy hagyja jóvá az új állások betöltését.

*** A »Talpra magyar« képe.** Az egész ország most készül Petőfi Sándor halála félszázados évfordulójának megünneplésére. A magyar képzőművészek közül Thorma János festőművész éppen ez idő szerint dolgozik azon a nagyméretű festményen, amely Petőfit abban a történelmi helyzetben örökíti meg, amikor az Egyetem-téren 1848. márczius 15-én először szavalja el híres költeményét, a »Talpra magyar«-t. A kép főalakja Petőfi, aki elragadó tüzzel szaval a lelkesülő sokaságnak Körülötte állanak a 48-as idők híres ifjai: Jókai Mór, Irányi Dániel, Vasvári Pál, Irinyi és mások. A kép rendkívül mozgalmos és megkapó erővel tükrözzök benne az akkori idők láza és elevensége. A művész e képet, a melyen életragságban készülnek az alakok, a jövő évi párisi kiállításon fogja közszemlére állítani.

*** Veszedelmes tolvajok.** A helybeli rendőrség tegnap két veszedelmes asszonyt tartóztatott le, akik a lopás mesterségét űzik. **Grosz** Julcsa és **Budai** Mari ez a két nevezetes személy, akikkel már több ízben volt baja a rendőrségnek. Tegnap B. S. hivatalnokné kint járt a kispiaczon, hol vásárolni akart, azonban mikor fizetni akart, észrevette, hogy az összes

pénzcskéjét, két frt néhány krajczárt ki-
pták a zsebéből. A megkárosított asszony a legkö-
zelebbi rendőrhöz fordult, akinek sikerült a
tetteseket elfogni a két asszony személyében.
A lopást *Grosz Julesa* követte el, Budai Mari
pedig közreműködött s így mindkettőjüket le-
tartóztatták.

* **Az iskolaszék autonómiaja.** Elvi össze-
ütközés volt nemrég a községi iskolaszék és a
városi tanács között, mert az iskolaszék köve-
telte magának a jogot, autonómiajára hivat-
kozva, miszerint a költségvetés keretén belül a
szükségletek megrendelését és a számlák ki-
fizetését önállóan teljesíthesse. A városi tanács
viszont arra az álláspontra helyezkedett, hogy
anyagi felelősségről lévén szó, mint a város
többi szükségletét, a közs. iskolákét is a gazda-
sági tanácsos rendelje meg s a számlákat a
tanács vizsgálja felül és utálja ki. A belügy-
miniszter a városi tanácsnak adott igazat s
ezt bejelenti a tanács a törvényhatóságnak.

* **Eljegyzés.** *Halász Zsigmond* székelyhídi
kir. aljárásbíró a napokban jegyezte el dr. *Hor-
váth József* megyei tb. főorvos, bájós és művelt
leányát Málikát.

* **A város pere.** Megemlékeztünk annak
idején arról, hogy a *Neusloss* Marczel cég, a
honvéd hadapród iskola építője a várostól
9800 forintnak a visszafizetését követeli, amely
összeget a cég követelményeivel fejtében
fizetett ki. A cég azon álláspontra helyezkedik,
hogy az állami épületek építéseihez nem köteles
követelményeket fizetni, ezzel szemben a város
követeli ezen illetéket, mert az építkezés nem
házilag, de vállalkozó által történt s szerinte az
illetékmentességet csak a házilag épített épüle-
teknél lehet igénybe venni. Ezen ügyben a
napokban lesz a tárgyalás a rendőrségen.

* **A városliget rendezése.** Nagyvárad vá-
rosa a saját kezelésébe akarja vonni a város-
liget. A liget parkirozásának tervezését már
tárgyalta is a város. A tanács tegnap délelőtt
tartott ülésében foglalkozott a kérdéssel s a
Nagyhidtól levezető széles ut céljaira a szük-
séges épületek és telkek megvételét javasolja
a törvényhatóságnak. E szerint kisajátítanak a
hid mellett levő Brunner-féle házát, megvennék
a Rácz Mihály főjegyző házát. Azzal terjesztik
a közgyűlés elé, hogy tüzze ki a törvényhatósá-
g a jövő hónapi közgyűlésre.

* **A hágai békekonzferencia eredménye.**
Amit eddig kétkedve hittünk, íme a hágai béke-
konzferencia tényleg fényes eredményt mutathat föl.
Az ő tanácskozása alatt támadt:

1. A belga forradalom,
 2. A spanyol beháború,
 3. Milán meglovöldözése,
 4. A bulgáriai forradalom kacsája.
- Hunczut, aki ennél többet akar!

* **Az isaszeghi honvédelmi pénze.** Az
isaszeghi olvasókör, a mint már közölve volt,
föjlentést tett a budapesti törvényszéknél
Tisza László, mint a honvédelmi bizottság
elnöke ellen, azzal vádolva őt, hogy a nála be-
gyűlt pénzeket saját céljaira fordította. A tör-
vényszék a vizsgálat vezetésével *Dull Béla*
vizsgálóbíró bizta meg, a ki az iratokat át-
tette az ügyészhez. Az ügyész hír szerint
már át is tette indítványát, mely szerint *Tisza
László sikkasztás miatt vád alá helyezni
indítványozza.*

* **Az orosz trónörökös halála.** György
trónörökös nagyherceg, a csár fivére, Abass-
Tumanban vérömlés következtében hirtelen
meghalt. Az elhunyt az atamani kozák-ezredek
parancsnoka még csak 28 éves volt, de már
régebben betegeskedett.

* **Berlini tudós Déván.** *Cichorius* Konrád
dr. ismert nevű német történetíró szombaton a
berlini tudományos akadémiára megbízásából
főlkerezte Déván *Téglás Gábor* főigazgatót, a

magyar tud. akadémia tagját, akivel együtt ta-
nulmányozni fogja a nyár folyamán azokat a
dák védműveket, melyeket 1896. nyarán *Téglás
Gábor* fedezett föl Udvarhely- és Maros-Torda
megyékben. *Cichorius* Konrád dr. nagyobb mun-
kában szándékozik foglalkozni a *Téglás Gábor*
által kinyomatott évezredes várrakkal és védmű-
vekkel, melyek új és értékes adatokkal világit-
ják meg a régi Erdély homályos történetét. A
munka a berlini akadémia kiadásában fog meg-
jelenni.

* **Gyermekholttest a Dunában.** A rend-
őrséget misztikus eset foglalkoztatja. A Duná-
ból kifogták a holttestét egy 3—4 éves leány-
kának, a ki úgy látszik, büntettnak esett ál-
dozatul. Tegnap a budapesti csavargózs átké-
lési vállalatnak az Árpád-utca irányában levő
kikötőjénél hirtelen felbukkant a vízből egy
holttest. Néhány ember csónakon bement érte
és kivitte a partra a kis halottat. Három-négy
éves lányka lehetett, a ki csak néhány nap
óta lehetett a vízben. A halott gyermek sze-
mélyazonosságát nem lehetett megállapítani. A
ruhájáról ítélve, a leányka jobbmódo szülői
gyermek lehetett. A fehérneműjében semmi-
féle jelzést nem találak, mert úgy látszik, hogy
a belevart betűket kitépték a fehérneműből.
A ruházatáról ítélve budapesti gyermek lehetett.
Hogy a gyermek miként került a vízbe, az
rejtély. Az öngyilkosság természetesen teljesen
kizártnak látszik, de kizártnak látszik az is,
hogy a leányka véletlen baleset következtében
került a Dunába. Sokkal valószínűbb, hogy a
kisleányt megölték és a holttestet azután lökte
bele a folyamba a gyilkos. Erre vall az, hogy
a gyermek nyakán vérral aláfutott kék foltok
látszanak. Hát nyilván úgy történt, hogy a
szerencsétlen kisdedit megfojtották és a mikor
már meg volt halva, valahol a Margithid tá-
jékán belelöktek a vízbe a halottat. A holttest
azután leuszhatott az Árpád-utczáig, a hol a
propeller kikötő hidjában megakadt, míg aztán
egyszerre csak az áradat kiszakította és fel-
szinre vitte. A rendőrség erélyes nyomozást
folytat ez ügyben, de mindaddig semmi nyomra
sem akadt, amelynek alapján kideríthetné, hogy
mi történt, miként halt meg a gyermek. A kis
halottat elvitték a rákoskeresztúri új köztemető
halottas házába, hol lefénnyképezték.

Megyénk selyemtermeléséről.

Julius 10-ig 547 kiló 70 deka selyem-
gubót vett át helybeli és megyei termelőktől a
nagyváradi gubóbevaltó állomás. E tömegért
ugyanaznap estig kifizetett a helybeli kir. adó-
hivatal 371 forint 48 krajczárt.

A mennyiségben már eddig is haladás
mutatkozik. A minőség a temérdek eső, a ter-
melők tapasztalatlansága, végül azon termé-
szeti csapás folytán, hogy néha + 6 — + 7
R volt a reggeli hőmérséklet, május 6-tól, tehát
a keltetés kezdetétől június 23-ig, tehát a be-
valtás kezdetéig a napok legalacsonyabb hő-
mérsékét összeadva s a napok számával osztva:
+ 9.8 R volt a reggelek legalacsonyabb hő-
foka, holott a selymér a + 14 + 17 R meleg-
ben találja magát egyedül jól.

Tizenegyet R foknál alacsonyabb hőmérsék
késedelmet, 17 R melegenél magasabb hőfok
renyhékort okoz. Az első baj szaporítja a ter-
melő munkáját és jelentékeny késedelmet okoz;
a második baj renyhévé teszi az állatot és
II-od osztályú gubó a végeredmény akár így,
akár úgy!

Ez az oka, hogy a mig 71 kiló 40 deka
I. osztályú gubó kerül ki, az elsősorban jelzett
bevaltott mennyiségből 450 kiló 50 deka volt
a második és 25 kiló 80 deka a harmad osz-
tályú gubó.

Örök panasz az egész világon, hogy az
osztályozás *igazságtalan!* De hát így hangzik
ez a középiskolákban, a dohánybevaltásnál, sőt
talán a hivatali előléptetésnél is.

Ha azonban valaki megfigyeli, hogy az
igazán első osztályú gubó az, amelyik 15 per-
czig is képes *horpadás nélkül* emelni 2—3
kiló súlyt; ha kezébe veszi a puha gubót s
látja, hogy az egy kilós vas alatt is *behorpad*;
lehetetlen meg nem győződnie, hogy az ő gu-
bója még sem első osztályú.

Ilyenkor a kezdő termelő keresi a hibát a
petében, a felügyelőknél, az esőben, a Minden-
hatóban. — de önmagában soha.

Pedig sokszor elmondott dolog, hogy a
mai napon kikelt hernyó az 5-ik, 10-ik, 16-ik,
23-ik napon alszik; a 33-ik napon gubózni
kezd és a 43-ik napon bevaltásra vihető.

Mi leolvassuk a gubóról, hogy milyen volt
a helyiség, a tisztaság, a levegő, az étetés.
Persze, a tenyésztő minden magyarázatot le-
vitát, egészen addig, a mig egy jobb termelő
nem lép a beváltó állomásra és jobb gubójá-
val be nem bizonyítja, hogy az előírt gon-
dozás a gubó színén, alakján, keménységén stb
elvitázhallanul meglátszik.

De mondok egy másik okot a puha gubóra.

A jelenlegi hideg nyáron a bekötés ideje
alatt fázott meg a legtöbb tenyésztő hernyója.

A didergő éhes cigánytól azt kérdezte
egyszer a szolgabíró, hogy enni akarsz-e vagy
melegedni? A cigány csupán szalonát óhaj-
tott sütni, tudva, hogy akkor enni is fog s me-
legedni is.

Igen sok tenyésztő megértette, soknak füt-
tetés által be is bizonyítottam, hogy a fekvő
helyen levő bogár azért nem megyen kötő-
helyet keresni, mert még *éhes*. — A reá ra-
kott egész levelet meg azért nem vágja, mert
fázik!

Fűtés által melegített szobában azonnal
megkezdte az evést. Az ilyen hernyó a be-
kötéssel egy napot késett ugyan, de első osz-
tályú gubót adott! — Megmondom miért.

Az utolsó napi eledelből dolgozza fel a her-
nyó azt a durva selymet, melyet a gubó *vegerősít-
lésére* használ fel. Ha nincs meg a hernyóban
ez a durva selyem: felhasználja a kikötésre a
belsőjében lerakított finom selymet. Sik-
kastóvá lesz! Meglopja a saját gubóját, mely-
ről, ha csak 50 méter selyem hiányzik is, a
gubó már könnyebb és puhább lesz.

Eltekintve tehát, a nagy tömegű II-od osz-
tályú gubók igazságos osztályozásától, melyet a
Szabadkáról ideküldött leány egyéni felelősség
mellett, teljes jóakarattal végezett: a jelen évi
termelést azért lehet sikeresnek mondani, mert
a mig 1896-ban örömmel fogadtuk, ha egy
gramm pete után 1 kiló gubót hoztak s habár
másod osztályút, a jelen éven 9.8 R átlagos
hőfok; május 29—31 közt, teljes 48 óráig tartó
s azután is majdnem minden napon megújuló
esőben olyan termés volt az eredmény, mely
grammonként 2 és 1/2 kiló gubót hozott s eb-
ből is 72% volt az első osztályú s 28%-a
II-od osztályú.

Másik igen szép termelés volt M. Balog
János nagy-szalontai lakos gubótermése, ki 24
gramm pete után 87 kilo 60 deka gubóért 60
forint 90 krt vett fel a helybeli kir. adóhiva-
taltól.

A ki tehát a jótanácsot megtartotta, nem
bölcsekedett, nem esett kétségbe stb.: az minő-
ségileg is, mennyiségileg is, az ország legjobb
termelőivel versenyző gubótermést váltott be.

Miután be van bizonyítva, hogy Biharmegye
égghajlata, talaja az ország bármely megyéjével
párhuzamba állítva megállja a versenyt a se-
lyemtermelésre alkalmas jelző kérdésében, az
én kis szerep köröm is véget ér, hogy átenged-
jem a munkát, hozzáértőbb; szerencsésebb mo-
doru, szerencsésebb gondolkodásu egyén részére.

Ha teher az? vegyen belőle más is; ha
dicsőség? jusson belőle másnak is!

Bács-Bodrogh vármegye 131 községében
28.730 család 453.897 kiló 70 deka gubóért
359.749 forint 07 krajczárt kapott. Ott már
tizenkilenc éves a termelés, még sem első
osztályú minden gubó! E vármegyében 170.412
forint 90 krajczárt fizettek azonkívül a gubó-
raktárak és fonódákban, s így e megye egy
évi keresete 530.161 forint 97 krajczár. Tizen-
kilenc évi keresete pedig 6 millió 119 ezer
368 forint 11 krajczár.

Biharmegye ugyanezt az eredményt mu-
tatja fel tíz év mulva, ha minden térségét
eperfa fogja diszíteni. Biharmegye égghajlata
nem oly forró, mint Bácsmegyéé, tehát a mos-
tani esős, hűvös időjárásunktól eltekintve, nem
oly könnyen áll be nálunk a nagy meleg által
okozott renyhékór, mint a délvidéken, s ha
nálam is buzgóbb, hozzáértőbb egyén veszi a
tovább vételt kezébe: egyáltalán nem lehetel-
len, hogy 1910-ben Szalonta, Ujfalu, Székely-

hid, Belényes beváltó állomásokon 25—25 ezer forint lesz a kifizetett összeg.

Mert hogy szükség van a pénzre, mutatják az évente megújuló termelők. Hogy vágyakoznak jól megtanulni mutatják a 2—3—4 éves termelők.

Nem lehetetlen az sem, hogy a jövő évben szünetelni fog a selyemtermelés.

Ujabbán a selyemgyártás ködfátyolkép vibrál nálunk. Már pedig, hogy *selyemgyártás* és *selyemtermelés* mily távol állanak egymástól, megmutatja a hatalmas Németország, a hol a selyembogár tenyészni sem tud, mégis legtöbb a selyemgyára.

A mű-selyem csak a műbor jellegével bír s így a valódi selymet nyomja ugyan, de a kettő belbecse úgy viszonylik egymáshoz mint a szikla és az arany, mely a kövek közt csak apró erekben kaphat helyet.

Nem tagadom, kifárasztott engem is az uttörő munka; lehagolt az a sok akadály melyet elém gördített az emberi sokféle tulajdonság; meggyőzött a munka sikertelenségéről a közhelyeken levő eperfa hiány. Ezek szaporítása képezi a legszükségesebb intézkedést. Ezen a téren óhajtok még tenni valamit. Bizton látva az utánunk következő nemzedék sikerét.

Szegény sorsu, csupán szegény sorsu népek való ez a munka! Itt láttuk az emberi érzések legkülömbözőbb megnyilatkozását a beváltó állomáson. Hogy tudott örülni az egyik hat forintos összegnek s mennyire méltatlankodott a másik, hogy csak 22 forint 20 krt kapott.

Az illendőségnek is eleget vélek tenni, ha a *selyemgyártás* előtt a *selyemtenyésztés* ügyét leteszem. Tudom, hogy ez nem jelenti a selyemtenyésztés súlyosodását, mert ez ipar 3000 éves, a selyemgyártás pedig új keletű.

A gyári selymet már szorongatja egy másik iparág. A termelt selyem ellenben élni fog, míg a királyi palástok, főpapi öltönyök, oltárterítők stb. „*hamisítatlan*“ selyemből készítenek.

Rátkay József.

EGYESÜLETEK.

Gyorsírási és írógép tanfolyam.

A nagyváradi gyorsíró egyesület több oldalról jött megkeresés folytán *f. évi júl. hó 16-án* két tanfolyamot nyit a gyorsírás elsajátíthatása czéljából.

A *gyorsírási tanfolyam* négy hétig fog tartani, naponta egy órában.

A *gépírási tanfolyam* két hétig tart, naponta egy órában.

A gyorsírási tanfolyamra a tandíj 10 ft., a gépírási 5 ft., mely az első alkalommal Weimann Jenő egyesület pénztárosnál lesz fizetendő.

A tanfolyamokat dr. Adorján Emil egyesületi elnök felügyelete alatt: Szántag Stefánia, Tóth Ferencz és Varga Laura gyorsírási tanárjelöltek fogják vezetni. A tanfolyamot sikerrel végzők az egyesülettől képesítő oklevelet fognak nyerni.

Jelentkezések az egyesület hivatalos helyiségében (Pável-utcai polg. leányiskola) naponta d. u. fél 2-től fél 6-ig eszközölhetők.

Nagyvárad, 1899. július 10.

Dr. Adorján Emil, elnök. Magyary Jenő, jegyző.

Igazságszolgáltatás.

Délvidéki gabona-uzsora. Bavanistyéről ujabbán táviratozzák: A Lövy Károly ellen gabona-uzsora miatt folyamatban levő tárgyalás tegnapi napján semmiféle nevezetesebb incidens nem történt. A panaszosok majdnem mind egyformán vallanak s ragaszkodnak ahhoz, hogy a vádlott velük szemben uzsoráskodott. Pozitív bizonyítékok azonban eddig nem merültek föl.

TANUGY.

A tanárképzés reformja. A budapesti középiskolai tanárképző intézet eddig alig tudott föladatának megfelelni. Sem külön helyisége, sem külön tanári kara nem volt s szabályzata is merően elavult. Ily szervezet mellett természetesen egységes működés és munkafelosztás nem képződhetett. *Wlassics* miniszter, hogy javítson a helyzeten, az intézet szervezétének beható reformját határozta el s új szervezeti szabályzatot állapított meg, mely a jövő iskolai évben már életbe fog lépni. Az új szervezet a főiskolák részére biztosított autonómjogokat a legcsekélyebb mértékben sem érinti. A főiskola tanárai esetéről-esetéről s a fenforgó szükséghez képest felkérnek a tanárképzés különleges munkájában való tényleges részvételre. Miután az intézet működése eddig sohasem volt kellőleg áttekinthető, czélzerűnek mutatkozott oly organumnak létesítése, mely kötelességszerűen gondoskodik mindarról, ami a szorosan vett tanárképzés körébe vág. Fontos a repetitorok intézménye, mely az Eötvös-kollegiumban kitűnően bevált. A tanárképző intézet elnöki tisztére dr. Eötvös Lorándot kérte föl s őt az iskolai év tartamára kinevezte.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerdán: *Thurán Anna*.
Csütörtökön: *Lili. Örley Flóra* föllépte.
Pénteken: *Párisi élet. Örley Flóra* föllépte.
Szombaton: *A baba*.
d. u. *Jani és Juczi*.
Vasárnapeste: *Toloncz*.

Végrehajtó. A műsorváltás változásaképpen került színré tegnap este *Blum* és *Toche* erős jelenetekben, darabos vonásokban bővelkedő vígjátéka a *Végrehajtó*. A félelmetesen kevés közönség nem igen mulatott, az előadás annyira unott s kedvetlen volt. A szereplőkben, kivéve talán az egy *Horváth* Paulát (Cyrienne), semmi élet.

Thurán Anna. Holnap *Bartók* Lajos lendületes és a sceneria követelményeinek megfelelő 1 felvonásos drámája *Thurán Anna* kerül színré. A darab Mátyás király cseh háborui korában játszik Bártfa városában. A czímszerpet Bajor Riza játszsa s igen hatásos epizódja van benne L. *Fái Szerénának* is.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irtá: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*.

52

Ganermann nem is sejtette, mily veszedelmes és káros volt Ada reá nézve. Okos és fenkölt lelkületű asszonyra lett volna szüksége, ki megtudja őt érteni, higgadt gondolkozású asszonyra, ki vissza tudja őt tartani a hirtelenkedéstől, mely miatt barátai aggódtak. Mióta azonban belátta, hogy családi boldogságban nem lesz része, beteges nyugtalanság vett erőt rajta; egyttal ellenállhatatlanul gyötörte őt az ösztönszerű vágy, hogy minden képzelhető fegyverrel sikra szálljon ama romboló elvek ellen, melyeknek hatalmát napról-napra növekedni látta, melyeknek mérgező párja az ő életét is megkeserítette. Azoknak visszhangja lebegett Viktória befolyása következtében Ada ajkain. Hazájának ezer meg ezer családjában utat találtak ezen hamis elvek, a felső iskolák magasztalták azokat, a falusiakban is azokat dudolták. Ganermannnak mindig az volt a czélja, hogy a társadalmat ezen gonosz áramlattól tisztogassa; most pedig szenvedélyes hévvel folytatta e harezot. Más különféle szórakozásokban iparkodik felejteni buját-baját. Ganermann úgy akarta elfüzi sötét

gondolatait, hogy pártküzdelmekbe döntötte magát. Buzgalmában fölkereste azon szövetséges társakat is, kiket más körülmények között tekintetre sem méltatott volna; fölkereste a lármás, nagyszájú elemeket, kik részben túllőttek a czélon, részben alattomosan önző czéljaikat szolgálták. Avva' áltatta magát, hogy fékezni fogja őket és szándékukat megtisztítani, s azért néha-néha részt vett gyűléseiken. Közvetlen előjárója, igen jószívű és belátásos férfiú, figyelmeztette őt a veszélyre, melyet tüzes természetű csak növelhet. Ajánlotta neki, hogy nyilvános gyűléseken ne ragadtassa magát olyan nyilatkozatra, mely hivatalával össze nem egyeztethető. Ganermann fölrette magában, hogy ezen utasítást követni fogja, már tekintetből Adára is. Mily fanyar lesz azonban ezután élete, sóhajtozott, ha csak hivatalos teendőire és irkálásra szorítkozik majd munkálkodása, ha a barátságos családi tűzhely örömeitől megfosztva kell tengődnie. Szíve tele volt édes boldogsággal, feje magasztos tervekkel, midőn egy év előtt a házasság megkezdte, azonban a légyarák egymásután omlottak össze és a jövő sötéten állt előtte.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Emberkinzók.

Budapest, július 11. (Saj. tud. táv.) Általános megbotránkozást keltett a komáromi közigazgatási tisztviselők brutális bánásmódja, melyet néhány emberen elkövettek, azon czímen, hogy a községi pénztárt kirabálták. Ütötték, verték az embereket el nem képzelt módon, míg csak félholtra voltak. Lábukat leöntötték spirítusszal s meggyújtották, késsel a körmük alá szurkálták. *Szabó Kálmán* szolgabíró és *Molnár Gedeon* számvevő. A kinzások közepette jelentkezett *Tóth Dezső* mocsai kovácmester s bevallotta, hogy ő rabolta ki a pénztárt; a pénznek csekély hiánya volt csupán. — Ezen borzasztó kinzások leírását a »M—g« megerősíti s közli a komáromi kir. törvényszék vadhatározatát az emberkinzók ellen. Szó szerint beigazolja a felhozott vádakra.

Grófi vagyon gondnokság alatt.

Miskolcz, július 11. (Saját tud. táv.) Szirmay Alfréd gróf ideiglenes gondnokává Kovács Lajos megyei főügyészt nevezte ki Borsodvármegye árvaszéke. A törvényszék az árvaszék jelentése alapján a gróf összes ingó és ingatlan vagyonára a zárlatot elrendelte. Hír szerint a passzív egy millió kétszázezer forint, de az aktív vagyon ennél jóval több. Biztosan hiszik, hogy *Eszter* grófné javára, ki most töltötte be a 17 évét, a vagyon egy része meg lesz menthető, mert az adóság egy része, annak homályos természeténél fogva, könnyen megtámadható. *Eszter* grófné gondnokául *Hebrony József* miskolczi ügyvédet neveztek ki.

Meghalt idegenben.

Budapest, július 11. (Saj. tud. táv.) A múlt évben elhunyt *Nagy* Iván akadémikus özvegye két leányával *Radegund* stájerországi fürdőben nyaralt. Tegnapelőtt a szállodában, ahol laktak, tűz ütött ki. Nagy ijedelem fogta el az özvegyet és két leányát, akik az ablakon mindent kidobáltak; utójára *Nagy Iván*né

egy utazó koffert vitt le a lépcsőn, a melyben apró tárgyak voltak. A lépcsőn saját ruhájában megbotlott s hanyatt vágódott. Erős koponya törést szenvedett s másnap meghalt. A Radegundban időző magyarok között általános a részvét. A sirnál valószínűleg az itt időző *Szily Kálmán* akad. főtáncmest. fog beszédet mondani a koporsó felett.

A párisi események.

Páris, július 11. A konzervatív lapok és több republikánus a köztük a *Martin*, nem veszik komolyan az állítólagos rojalista összeesküvésről szóló jelentést, a mely duzzad a tévedésektől és misztifikációnak tartják azt. Buffet kijelentette egy interviewben, hogy a jelentés hiteles. A Siécle a jelentésnek, ha csakis ugyan hiteles, nagy jelentőséget tulajdonít. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, július 11. A Figaró azt írja, hogy Giletta megkegyelmezése a nemzetközi udvariasság kiváló ténye. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, július 11. A lapok az orosz trónörökös haláláról írják és azt mondják, hogy az a gyász, a mely az orosz császári családot érte, fájdalmas visszhangra talál Franciaországban, mert Oroszország fájdalma egyszersmind fájdalma Franciaországnak is. (Magy. Táv. Ir.)

A konzuláris főtörvényszék szünete.

Bécs, jul. 11. A Wiener Zeitung külügyminiszteriumnak 1899. július 11-én kelt rendeletét közli, a mely szerint az osztrák és magyar konzuláris törvényszék évenként július 1-től október 15-ig törvénykezési szünetet tart.

Katonai kormányzat Szerbiában.

Zimony, július 11. (Saját tud. táv.) Ugy látszik, Szerbiában katonai kormányzat lesz. *Sándor* király és *Milán* legálabb ilyen nyilatkozatot tettek a küldöttségeknek.

A londoni sakkverseny.

London, július 11. A nemzetközi sakkverseny végeredménye a következő: Lasker győztes maradt 22 1/3 nyert játszmával. Janowski, Maróczy és Pillsbury 18-18, Schlechter 17, Blackbure 15 1/3, Csigorin 15, Showalter 15 1/3, Mason 12, Cohn és Steinitz 11 1/2 — 11 1/2, Lee 9 1/3, Bird 7 és Tinsley 6 játszmát nyert. (Magy. Táv. Ir.)

A „Paris“ hajótörése.

New-York, jul. 11. A Páris nevű amerikai gőzös kapitányától, a mely május 21-én Cornwallisnál hajótörést szenvedett, két évre megvonták az oklevelet. A kapitány azt adta elő, hogy a számításban hibázott és a teljes felelősséget magára vállalta. (Magy. Táv. Ir.)

Az Egyesült-Államok termése.

Washington, jul. 11. A földmívelési miniszterium jelentése szerint a gypot átlagos állása 87.8%, az őszi búzáé 65.6%, a tavaszi búzáé 99.7%, a zabé 90% és a tengeri 86.5%. (Magy. Táv. Ir.)

Madridi hírek.

Madrid, július 11. A kamara 176 szavazattal 100 ellenében elfogadta a trónbeszédre adandó válaszfeliratot.

Madrid, július 11. Egy Alicanteből érkező vonat a matasverdesi pályaudvaron összeütközött egy tehervonattal; 11 utas megsebesült. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

London, jul. 11. A »Liberal Forwards« tegnap este végbement gyűlése a Transzvál kérdésre vonatkozólag határozatot fogadott el, amelyben kijelentik, hogy a gyűlés az uitlanderek panaszaik elutasítását kívánja és tartózkodás nélkül elítéli a sajtó egy részének és bizonyos parlamenti tagoknak rosszakaratú kísérleteit, akik az országot háborúra akarják kényszeríteni.

Johannesburg, jul. 11. Az uitlanderek egyesületének bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amely Schreinernek Krüger reformjavaslatáról való nézete ellen nyilatkozik és kijelenti, hogy Schreiner mint az African derbonból összeállított kabinet feje nem pártatlan bírő azokban az ügyekben, amelyek az uitlanderk polgári jogaira és Transzválnak a brit birodalmi kormányhoz való viszonyára vonatkoznak. A bizottság továbbá határozati javaslatot fogadott el, amelyben kijelentik, hogy a transzváli kormánynak új javaslatai messze mögötte maradnak annak a minimumnak, amelynek kevesebbet elfogadni lehetetlen. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyerményeket sorsolták ki: 30,000 koronát nyert 51382. 15000 koronát nyert 97550. 10000 koronát nyertek 18703 35399 85854. 5000 koronát nyert 96768. 2000 kor. nyertek 2768 9238 51817. 1000 kor. nyertek 39001 59215. — 400 koronát nyertek: 3647 13397 14918 20427 35551 47756 49731 50004 59877 67433 70828 77449 77841 78408 81007 81309 81650 88976 90546 91051 62122 93129 93699 95113 86707 98999.

A szegedi kiállítás csarnokai. A rendezők és csoportbiztosok értekezlete a kiállítás területén szemlélet tartván, a csoportok végleges elhelyezésében megállapodtak, a csoportokat a kiállítás területén így helyezik el:

A főbejáratnál jobbra és balra, a liget elején a termények csarnokai állítatnak fel. Beljebb a jobboldali tisztáson a diszes kiállítási iroda és balról a házi iparcarnok emelkedik. Még beljebb haladva az uton balról az erdészeti osztály és jobbról, a tánczkörönd mögött a kertészeti kiállítási csoport töltik be a területet.

A mostani tornaterületen lovak kiállítása és ezzel átellenben a baromfikiallitás helyeztetik el.

Az új szegedi nagykörut is be lesz nevesítve. A főfasortól jobbra és balra a szarvasmarhákat, a szarvasmarhák istállóit helyezik el. A szőregyh ut melletti névtelen utcát a sertéskiállítás foglalja le. A szőregyh-utca egy részében a juhkiállítás tartatik meg és a szőregyh müut melletti luczernatáblát a marhakiállítás foglalják le. E területen nyitott aklokban helyezik el a kiállítandó marhákat. A nagyköruton, a főfasortól balra a gépészeti csarnokok látványosságait mutatják be.

Ezen csoportokon kívül még a halászlati pavillon helye az ártézi kut mellett jelöltetett ki. A kiállítási minta-szőlőtelep, amelyen még szüretelnek is az ősze, a tánczköröndtől jobbra esik.

Reich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsdé.

Budapest, július 11.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	354.70
Magyar hitel	—	—	—	—	—	383.25
Allamvasut	—	—	—	—	—	350.40
Rimamurányi	—	—	—	—	—	801.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	244.75
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	331.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámitoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	101.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	6508.

Határidők.

Budapest, július 11.

Készáru búzában az irányzat lanyha volt 18,000. mm. forgalom mellett az árak változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	—	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—	8.88
Tengeri jul.	—	—	—	—	—	4.96
Rosz ősze	—	—	—	—	—	7.05
Zab ősze	—	—	—	—	—	5.62
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	4.82

B é c s, július 11.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	383.60
Magyar hitel	—	—	—	—	—	392.25
Allamvasut	—	—	—	—	—	348.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 11-én.

Magyar aranyjádék 4%	—	—	—	—	—	119.25
Magyar koronajádék	—	—	—	—	—	96.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	55.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.50
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	96.75
Magyar nyermény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	160.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	100.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	100.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	119.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	100.25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	139.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	910.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	391.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	382.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	347.75
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	9.56
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	58.92
London vista	—	—	—	—	—	120.50
20 márkasarany	—	—	—	—	—	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadberlet 71. szám. Kisberlet 71. szám.

(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma szerdán, 1899. július 12-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Thurán Anna.

Történeti dráma 4 felvonásban. Irta: Bartók Lajos.

SZEMÉLYEK:

Thurán Ausztin, polgármester	—	E. Kovács Gyula.
Leonhard, fia	—	Bihari Ákos
Anna, leánya	—	Bajor Riza.
Velitörisz Henrik, a fekete sereg kapitánya	—	Tompa K.
Özvegy Mevisz Borbála	—	Miklósi Ilona
Konstil	—	Janovics Jenő
Melczor	—	Szerdahelyi Ferencz

Glaz — — — — — Leövei Leó.
Hensztmann — — — — — Várad M.
Roselli, hadnagy — — — — — Bónis Lajos.
Melchior, zsoldos — — — — — Heltai N.
Mutter Anna, boszorkány — — — — — L. Fái Szeréna
Medvetánczoltató cigány — — — — — Vendrei F.
Porkoláb — — — — — Szentgyörgyi István.
Felesége — — — — — K. Árpási Kata.
Leánya — — — — — Turchányi O.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy e forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első sruet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, esütörtökön, 1899. július 13-án:

Örley Flóra vendégföhléptével:

L I L I.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Miland. Zenéjét szerzette: Hervé.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsilackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban. 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, naranessárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árban.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piacz-téren hanem **Nagy Teleky-utca**

532. sz. u. van, a Bihar megyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 14-50

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár	ind. 11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind. 9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind. 5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad	» 12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá	» 10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen	» 6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá	» 12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	» 11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa	» —	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	» 12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka	» —	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	» —	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév	» 1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	» †1 17	†5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd	» †1 48	†7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu	» †1 33	†6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen »	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd	» 2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	» —	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely	» —	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	» —	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velence	» 2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	» —	—	1 28	3 25	6 56	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Nagyvárad	érk. 2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	» —	—	1 36	3 32	7 08	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad	ind. 2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	érk. 2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Püspöki	» —	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad	ind. 2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	Sáránd »	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Bors	» —	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence	» 2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Bagos »	9 41	5 17	M.-Pályi »	5 47	1 30
Mező-keresztés	» —	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	» —	—	2 41	4 16	12 44	H.-Pályi »	10 05	5 41	H.-Pályi »	6 03	1 48
Mező-Peterd	» —	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	» 2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	M.-Pályi »	10 20	5 55	H.-Bagos »	6 18	2 05
B.-Ujfalu	» 3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	» †3 04	†7 28	3 21	4 56	1 43	N.-Léta-	» 10 20	5 55	Sáránd »	6 40	2 29
Sáp	» †3 33	†9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	» †3 26	†7 50	3 45	5 20	2 21	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Báránd	» —	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	» —	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
P.-Ladány	» 4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	» —	—	4 27	6 04	3 26	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Szolnok	» 5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	» 4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09
Nagy-Katá	» 6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	» 4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest	érk. 7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár	érk. 5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szege				Szege—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind. 10 20	4 30	7 00	Szege	ind. 3 40	10 25	6 40	Nagyvárad	ind. 10 20	4 30	7 00	Arad	ind. 5 10	11 20	9 37
Ósi	» 10 30	4 41	7 16	r.-M.-Vásárhely	» 4 38	11 05	7 50	Gyula	» 12 21	6 44	10 01	Kurtics	» 5 39	11 52	10 07
Less	» 10 48	5 01	7 52	Orosháza	» 5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba	» 2 23	7 18	4 32	Kétegyháza	» 6 14	12 31	10 54
Gyapju	» 10 56	5 10	8 05	Csaba	» 7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	» 2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba	» 6 47	2 33	4 50
Cséffa	» 11 03	5 19	8 29	Gyula	» 7 27	3 05	5 26	Kurtics	» 3 28	8 21	5 38	Gyula	» 7 27	3 05	5 26
Szalonta	» 11 26	5 44	8 46	Sarkad	» 7 47	3 27	5 56	Arad	érk. 3 55	8 48	6 05	Nagyvárad	érk. 9 32	5 30	8 31
Kötegyán	» 11 46	6 05	9 15	Kötegyán	» †7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad	» 11 57	6 17	9 31	Szalonta	» 8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz				Dobrest			
Gyula	» 12 21	6 44	10 01	Cséffa	» 8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz	ind. 6 08	7 55	9 42	Dobrest	ind. 4 22	6 36	8 51
Csaba	» 2 10	7 41	4 44	Gyapju	» —	4 42	7 29	Nánhegyesel	» †6 34	†8 21	†10 08	Nánhegyesel	» †4 32	†6 46	†9 14
Orosháza	» 3 10	9 10	5 50	Less	» 9 04	5 00	7 51	Dobrest	érk. 6 44	8 31	10 18	Szombatság-Rogoz	érk. 4 56	7 10	8 59
H.-M.-Vásárhely	» 4 00	10 02	7 00	Ósi	» 9 21	5 19	8 16								
Szege	» 4 35	10 55	7 55	Nagyvárad	érk. 9 32	5 30	8 31								

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-galjelzettek feltételes megálló helyek.